

Handläggare
Stefan Larsson Lindmark
Telefon: 08-50808494

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd

Remiss om förslag till ändring av förordningen (SKOLFS 2018:50) om läroplan för förskolan

Svar på remiss till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förvaltningens förslag till svar på remissen godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen

Sammanfattning

Regeringen gav Skolverket i uppdrag att föreslå ändringar i förskolans läroplan som innebär att det inte ska finnas krav på att använda av digitala lärverktyg i förskolan.

Skolverkets förslag innebär att det inte ska vara obligatoriskt att använda digitala lärverktyg i förskolan. Vidare föreslår myndigheten ett förtydligande av förskollärarens ansvar att värdera och välja arbetssätt och lärverktyg. Förslaget innebär även att förskolans arbete med rörelse och högläsning förstärks.

Förvaltningen instämmer i Skolverkets uppfattning att förslaget med en frivillighet i användandet av digitala lärverktyg kommer att ha en liten påverkan på förskolans kvalitet och måluppfyllelse.

Förvaltningen välkomnar en diskussion om hur digitala verktyg bör användas i förskolan som lärverktyg för att skapa ett mervärde.

De förstärkta skrivningar om rörelse och högläsning och ge barn fler möjligheter till utveckling, lärande, hälsa och välbefinnande ser förvaltningen som relevanta och att de ligger i linje med de prioriteringar som de kommunala förskolorna på Kungsholmen gör.

Bakgrund

Regeringen gav i ändring av 2023 års regleringsbrev (U2023/02765) Skolverket i uppdrag att föreslå ändringar i förskolans läroplan (SKOLFS 2018:50) som innebär att det inte ska finnas krav på att använda av digitala lärverktyg i förskolan.

Skolverket fick också i uppdrag att föreslå ändringar som innebär att utbildningen i förskolan i huvudsak ska vara skärmfri för barn samt att användandet av digitala lärverktyg ska ske selektivt utifrån tydligt vetenskapligt stöd och dokumenterat pedagogiskt mervärde.

I framtagandet av konsekvensutredningen, se bilaga 1, har Skolverkets interna expertis, aktuella rapporter och redovisningar samt remissvar på Skolverkets nationella digitaliseringsstrategi använts.

Samråd har genomförts med övriga skolmyndigheter, forskare inom kognitionsområdet och forskare inom utbildningsvetenskap. Vidare har samråd skett med lärosäten, relevanta organisationer samt med förskollärare och rektorer vid Skolverkets referensförskolor.

Kommunstyrelsen anger att den korta remisstiden beror på en mycket kort remisstid från Skolverket och att anstånd kan inte beviljas. Då ärendet rör ändringar i förskolans läroplan har det bedömts vara av stor betydelse för förskolan, varpå samtliga stadsdelsnämnder och förskolenämnden ges möjlighet att inkomma med remissvar.

Ärendet

Skolverket föreslår ett antal ändringar i Läroplanen för förskolan (Lpfö 18). Förslaget innebär att det inte ska vara obligatoriskt att använda digitala lärverktyg i förskolan. Vidare föreslår myndigheten ett förtydligande av förskollärarens ansvar att värdera och välja arbetssätt och lärverktyg.

Förslaget innebär även att förskolans arbete med rörelse, högläsning och samtalets roll förstärks i förskolan utifrån ett språk- och kunskapsutvecklande syfte.

Skolverket föreslår dessutom att gällande skrivning om ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik omarbetas och flyttas.

Skolverket ser att läroplansförslaget kan få konsekvensen att användandet av digitala lärverktyg minskar. Att alla barn inte kommer att komma i kontakt med digitala lärverktyg kan få konsekvensen att deras förutsättningar att utveckla en digital kompetens kan bli mer olikvärdig.

Ett minskat användande av digitala lärverktyg kan även få negativa följder för barns möjlighet till delaktighet och inflytande, då digitala

lärverktyg som till exempel kameror kan bidra till barns möjligheter att göra sin röst hörd.

Vidare ser myndigheten att förslaget med förstärkta skrivningar om rörelse och högläsning och ge barn fler möjligheter till utveckling, lärande, hälsa och välbefinnande.

Skolverket ser även att förslaget att ge ett förstärkt ansvar till förskolläraren att värdera och välja lärverktyg kan leda till att förskollärarens professionella autonomi stärks.

Det finns en samstämmighet i samråden att digitala lärverktyg kan vara av nytta för barn med olika typer av funktionsnedsättningar och för barn som av andra skäl är i behov av särskilt stöd. Ett exempel som framkommer är användandet av digitalt bildstöd.

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) menar att digitala lärverktyg kan vara helt avgörande för att barn ska få möjlighet att få det stöd de har rätt till. De menar att en konsekvens kan bli en stigmatisering av användande av de digitala lärverktygen och skärmarna om de inte längre finns naturligt i barnens miljö.

I flera samråd framkommer att de digitala lärverktygen spelar en viktig roll för att kunna skapa förutsättningar för barn att utveckla sitt modersmål. Det betonas särskilt i det fall där det inte finns någon i arbetslaget som kan barnets modersmål.

De digitala lärverktygen beskrivs som nödvändiga för att barn som tillhör en nationell minoritet ska få sina rättigheter tillgodosedda. Dessutom framgår det att verktygen är en viktig del av att hålla språken levande.

Detta beror främst på att det kan finnas få som talar det nationella minoritetsspråket, men också på att de digitala lärverktygen skapar möjligheter att ta del av mer material på barnets språk.

Något som även framkommer är att digitala lärverktyg är till stöd när det finns flera olika språknivåer eller språkvarieteter i barngruppen. De kan då användas som ett komplement för att skapa en större variation i undervisningen.

I samråd med myndigheter framkommer att en konsekvens kan bli att kompetensutveckling rörande digitala lärverktyg nedprioriteras om de inte längre är obligatoriska att använda, vilket kan leda till att barn kan få försämrad möjlighet att få ett adekvat stöd med hjälp av digital teknik.

Till sist ser Skolverket att en konsekvens av förslaget kan bli att kompetensutveckling rörande digital kompetens blir nedprioriterad. Myndigheten menar att detta kan leda till att personalens digitala kompetens försämras vilket kan påverka barns möjligheter att utvecklas och lära.

De negativa följderna av en försämrad digital kompetens hos personal kan bli som störst för barn i behov av särskilt stöd och för barns möjlighet att utveckla sitt eller sina modersmål och/eller nationella minoritetsspråk.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen på stadsdelsförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förskolan är en egen skolform där förskollärare och rektorer har ansvar för att leda det pedagogiska arbetet och bedöma vad som är relevanta lärverktyg i utbildningen för barnen.

Förvaltningen vill lyfta fram vikten av att visa tillit till professionens bedömningar och att den allmänna opinionen om skärmtid i förskolan inte styr innehållet i förskolans läroplan i för hög grad.

Digitala verktyg används som ett av flera lärverktyg i utbildningen redan idag. Förvaltningen välkomnar en diskussion om hur digitala verktyg bör användas i förskolan som lärverktyg för att skapa ett mervärde.

Förskolornas verksamhet innehåller daglig utevistelse som ger barnen rika möjligheter att utveckla sin rörelseförmåga. Alla förskolor arbetar medvetet med barnens språkutveckling bland annat genom högläsning och att barnen får göra egna berättelser, ibland med digitala verktyg.

Leken är central i förskolans verksamhet och Kungsholmens kommunala förskolor har på olika sätt arbetat med att utveckla barnens möjlighet till lek de senaste åren.

Förvaltningen anser att Skolverket i högre grad kunde lyft fram lekens betydelse i kombination med barns språkliga kompetens i förslaget till ändringar i förskolans läroplan.

Begreppet skärm och skärmtid väcker frågor och skapar ibland en onyanserad bild av hur digital teknik används i förskolan. Räknas till exempel en projektorduk som en skärm? I förskolan är barnen i första hand producenter där den digitala tekniken finns i ett pedagogiskt sammanhang.

Förvaltningen anser att digitala verktyg i huvudsak berikar förskolans miljö och skapar förutsättningar för ett utforskande som inte är möjligt utan dessa lärverktyg, något som även forskning visar. Det handlar om sådana saker som att göra digitala besök på platser som ej är tillgängliga för förskolan, att tillsammans med barn ta reda på mer fakta eller skapa förutsättningar för ökad rörelse.

Förvaltningen anser att nedanstående skrivning i förskolans läroplan är relevant och att den inte behöver förändras;

”Barnen ska ges möjlighet att grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information”

Skrivningen ovan ger förskolans pedagoger i uppdrag att ge barnen en insikt i att digital teknik inte alltid ger information eller upplevelser som är tillförlitliga, vilket förvaltningen anser är relevant.

Stadsdelsförvaltningen ser en risk i att ett frivilligt användande av digitala lärverktyg kan leda till minskad likvärdighet och försämrad kvalitet. Förskolor som idag arbetar med digitala lärverktyg på ett sätt som gynnar förskolans kvalitet och måluppfyllelse, och därmed barns utveckling och lärande, kommer fortsätta göra detta.

Samtidigt kommer andra förskolor inte ha samma incitament att utveckla arbetet med digitala lärverktyg när det inte längre är obligatoriskt att använda.

Det finns en samstämmighet i samråden att digitala lärverktyg kan vara av nytta för barn med olika typer av funktionsnedsättningar och för barn som av andra skäl är i behov av särskilt stöd.

Ett exempel som framkommer är användandet av digitalt bildstöd.

Förvaltningen menar att digitala lärverktyg kan vara helt avgörande för att barn ska få möjlighet att få det stöd de har rätt till.

Det samma gäller för de digitala lärverktygens betydelse för barnens möjligheter att utveckla sitt modersmål eller för att barn som tillhör en nationell minoritet ska få sina rättigheter tillgodosedda.

De kvalitetsbrister som finns på svenska förskolor idag beror inte på användandet av digitala verktyg utan bristande utbildningsnivå, stor personalomsättning och en hög frånvaro bland pedagogerna. Förvaltningen medar därför att de föreslagna förändringarna i läroplanen inom området digitalisering inte kommer att avhjälpa de kvalitetsbrister som pekas ut i förskolans utbildning.

Förvaltningen instämmer i Skolverkets uppfattning att förslaget med en frivillighet i användandet av digitala lärverktyg kommer att ha en liten påverkan på förskolans kvalitet och måluppfyllelse.

Även om skrivningarna ändras i enlighet med Skolverkets förslag kommer rektorer, förskollärare och barnskötare att använda digitala resurser på samma sätt som idag som ett av flera lärverktyg.

De förstärkta skrivningar om rörelse och högläsning och ge barn fler möjligheter till utveckling, lärande, hälsa och välbefinnande ser förvaltningen som relevanta och att de ligger i linje med de prioriteringar som de kommunala förskolorna på Kungsholmen gör.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Lena Forsberg
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Konsekvensutredning avseende förslag till ändring av området digitalisering i förskolans läroplan
2. Skolverkets förslag till ändring av förordningen (SKOLFS 2018:50) om läroplan för förskolan

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2024-04-04
Lena Forsberg, Ansvarig	2024-04-04